

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

Agencia Națională pentru Curriculum și Evaluare

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Programă pentru examenul național de bacalaureat

Pentru instituțiile de învățământ cu predare
în limbile minorităților naționale

Chișinău, 2021

Aprobată la ședința Comisiei Naționale de Examene,

Proces verbal nr. _____ din _____

Programa de examen la limba și literatura română a fost discutată și avizată în cadrul catedrelor/departamentelor de profil ale instituțiilor de învățământ superior (se va scrie concret universitatea), a comisiilor metodice din cadrul OLSDÎ și de experți în domeniul respectiv.

Structura programei

Programa conține:

Preliminarii

1. Competențe specifice ale disciplinei evaluate în cadrul examenului național de bacalaureat.
2. Unități de competență, unități de conținut, rezultate ale învățării, evaluate în cadrul examenului național de bacalaureat.
3. Exemple de itemi
4. Exemplu de test. Exemplu de barem de corectare.

PRELIMINARII

Programa pentru examenul național de bacalaureat la limba și literatura română este elaborată în baza Cadrului de referință, a Curriculumului Național, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (MECC) nr. 432/2017, a Curriculumului Național la limba și literatura română pentru clasele a X-a – a XII-a și a Ghidului de implementare a curriculumului la limba și literatura română aprobate prin ordinul MECC nr. 906/2019, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la examenul național de bacalaureat, aprobat prin ordinul nr.47/2018, precum și a Cadrului european comun de referință pentru limbi, Strasbourg 2001/2018.

Programa reprezintă un document reglator și normativ având drept obiectiv major asigurarea desfășurării corecte, eficiente și obiective a examenului, conținând informația necesară: competențe, conținuturi, exemple de itemi, teste, bareme pentru o pregătire temeinică, chibzuită și fără dificultăți a candidaților către examen.

Programa este destinată elevilor, profesorilor, autorilor de teste, managerilor instituțiilor de învățământ, părinților etc.

În cadrul examenului național de bacalaureat, limba și literatura română are statut de disciplină obligatorie. Pentru realizarea testului de examen se alocă 180 de minute.

1. COMPETENȚELE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI EVALUATE ÎN CADRUL EXAMENULUI NAȚIONAL DE BACALAUREAT

3. Interpretarea mesajelor scrise/textelor nonliterare și literare din variate surse, manifestând interes pentru lectură, gândire critică și motivare pentru integrarea informațiilor achiziționate în propriul sistem de valori.

4. Redactarea diferitor tipuri de mesaje pe variate suporturi, demonstrând corectitudine, comportament lingvistic autonom și responsabilitate pentru exprimarea în limba română literară.

5. Valorificarea experiențelor lingvistice și de lectură în variate domenii de comunicare în limba română, demonstrând apreciere, respect pentru valorile culturii naționale și universale, deschidere pentru exprimarea identității naționale.

**2. CORELAȚIA UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ – UNITĂȚI DE CONȚINUT –
REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII EVALUATE
ÎN CADRUL EXAMENULUI DE BACALAUREAT**

Notă: La evaluarea competențelor se va lua în considerare aplicarea normelor limbii române literare, folosirea adecvată, variată, corectă a unităților lexicale.

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultate ale învățării
Competența specifică nr. 3: Interpretarea mesajelor scrise/textelor nonliterare și literare din variate surse, manifestând interes pentru lectură, gândire critică și motivare pentru integrarea informațiilor achiziționate în propriul sistem de valori.		
3.2. Recunoașterea unor informații specifice și de detaliu din texte lecturate, pe baza unor întrebări de sprijin. (X)	Acte comunicative: - a selecta informații; - a identifica persoane/ personaje; - a exprima opinii argumentate; - a identifica însușiri/ caracteristici; - a exemplifica ceva; - a exprima atitudini/ sentimente; - a formula concluzii; - a exprima atitudini argumentate; - a defini unele cuvinte, expresii; - etc.	- aprecierea faptelor personajelor, - rezumarea unui fragment, - construirea unui tabel de clasificare a personajelor, - elaborarea liniei cronologice a evenimentelor, - elaborarea planului de idei al textului, - completarea unui formular cu informații desprinse din text, - formularea răspunsurilor la întrebările adresate, formularea unor sfaturi pentru o persoană/ personaj, - identificarea unor asemănări și deosebiri a două texte/ personaje, - exprimarea unor opinii, atitudini, - ilustrarea unor aspecte de conținut cu exemple din viață, - extinderea, reconstruirea unui text, - aplicarea normelor limbii române literare, - folosirea adecvată, variată, corectă a unităților lexicale, - etc.
3.2. Identificarea de informații și opinii relevante conform obiectivelor stabilite. (XI)		
3.2 Identificarea de informații-cheie din diverse texte. (XII)		
3.4. Aprecierea, în baza textelor lecturate, a punctelor de vedere, atitudinilor, sentimentelor exprimate. (X)		
3.4. Raportarea mesajului unui text citit la propriile experiențe de viață și de lectură. (X)		
3.4. Aprecierea relevanței și valorii mesajului unui text lecturat. (XI)		
Competența specifică nr. 4: Redactarea diferitor tipuri de mesaje pe variate suporturi, demonstrând corectitudine, comportament lingvistic autonom și responsabilitate pentru exprimarea în limba română literară.		

4.1. Respectarea exigențelor gramaticale, stilistice și grafice în elaborarea diferitor tipuri de texte. (XII)	Acte comunicative: - a descrie acțiuni/ evenimente; - a prezenta persoane/ personalități; - a redacta un CV, scrisoare de intenție; - a redacta un eseu; - a prezenta o carte; - a exprima atitudini/ sentimente, mulțumiri etc. ; - a exprima opinii; - a descrie experiențe, - a formula concluzii, - etc.	- redactarea unui text publicitar, a unui eseu structurat, a unei scrisori de intenție, reclamații, curriculum vitae (CV), - stabilirea unui plan de învățare eficientă, - caracterizarea unui personaj/ persoană, - formularea unui motto la text, - realizarea diferitor tipuri de dialog, - redactarea unor sms-uri cu diferite ocazii, - exprimarea opiniilor proprii prezentând argumente convingătoare, - ordonarea logică a elementelor componente într-un text elaborat, - aplicarea normelor limbii române literare, - folosirea adecvată, variată, corectă a unităților lexicale, - etc.
4.2. Argumentarea justificată a unui punct de vedere, a unei idei, alegeri. (XI)		
4.2. Argumentarea, cu exemple relevante, a unor idei, opinii proprii. (XII)		
4.3. Redactarea diferitor tipuri de texte utilizând exemple din viață, lecturi. (X)		
4.3. Elaborarea diferitor tipuri de texte conform ariei tematice. (XI)		
4.4. Redactarea unui eseu structurat în baza unei opere literare/experiențe personale. (XI).		
4.4. Redactarea unui eseu structurat conform ariei tematice. (XII)		
Competența specifică nr. 5: Valorificarea experiențelor lingvistice și de lectură în variate domenii de comunicare în limba română, demonstrând apreciere, respect pentru valorile culturii naționale și universale, deschidere pentru exprimarea identității naționale.		
5.1. Aplicarea achizițiilor lingvistice și de lectură în diverse situații de comunicare. (X)	Acte comunicative: - a exprima regrete; - a exemplifica; - a exprima concluzii; - a prezenta argumente convingătoare; - a prezenta/a exprima/ impresii personale; - a susține o opinie/idee etc.	- realizarea unui interviu pe teme socioculturale, de interes personal, - redactarea unui discurs referitor la un eveniment cultural, - descrierea unui loc memorabil, - exprimarea opiniilor, atitudinilor, impresiilor cu referire la opera citită, - aplicarea normelor limbii române literare, - folosirea adecvată, variată, corectă a unităților lexicale, - etc.
5.1. Utilizarea achizițiilor lingvistice și de lectură în diferite contexte școlare, sociale și culturale. (XII)		

Elemente de construcție a comunicării	
<p>Nivelul sintactico-morfologic: A.1 Enunțul: propoziția și fraza A.2 Tipuri de propoziții și structura lor specifică A.3 Textul B.1 Exprimarea unei acțiuni, stări (verb) B.2 Denumirea obiectelor, ființelor (substantiv) B.3 Exprimarea însușirilor (adjectiv) B.4 Exprimarea persoanei (pronume)</p>	<p>B.5 Exprimarea cantității (numeral) B.6 Exprimarea coordonatelor acțiunii de spațiu, timp, mod (adverb) B.7 Exprimarea raporturilor în propoziție (prepoziția, locuțiunea prepozițională) B.8 Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția) B.9 Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură (interjecție) Nivelul semantico-lexical Nivelul fonetic</p>
<p style="text-align: center;">Unități tematice</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oameni de lângă noi ▪ Lectura între necesitate și plăcere ▪ Cultura sănătății ▪ Comunicare reală și virtuală ▪ Voluntariatul schimbă vieți ▪ Locuri memorabile din republică ▪ Nume românești care au creat valori ▪ Universul preferințelor ▪ Relația părinți – copii ▪ Dragostea înobilează ▪ Proiecte ecologice ▪ Lecții de viață ▪ Învățarea – o călătorie fără sfârșit ▪ Cariere de succes ▪ Atitudinea față de cei în etate: tradiție sau datorie ▪ Implicare civică în viața comunității ▪ Pro Patria 	<p style="text-align: center;">Texte recomandate (fragmente) din operele scriitorilor canonici</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Meșterul Manole</i> • Vasile Alecsandri, <i>Dan, căpitan de plai, Istoria unui galben</i> • Mihai Eminescu, <i>De ce nu-mi vii, Atât de fragedă, Cezara, Luceafărul, Scrisoarea III</i> • George Coșbuc, <i>Trei, Doamne, și toți trei</i> • Mihail Sadoveanu, <i>Baltagul</i> • Liviu Rebreanu, <i>Ciuleandra</i> • Ion Luca Caragiale, <i>Bacalaureat</i> • Mircea Eliade, <i>Memorii</i> • Geo Bogza, <i>Basm</i> • Nicolae Labiș, <i>Moartea căprioarei</i> • Ion Druță, <i>Frunze de dor; Ultima lună de toamnă</i> • Dumitru Matcovschi, <i>Doar femeia</i> • Grigore Vieru, <i>Legământ, Tu, Iartă-mă</i>

3. EXEMPLE DE ITEMI

În programa de bacalaureat, itemii sunt structurați în trei rubrici corespunzător nivelului de competență (unu, doi, trei). Exemplele vor fi utile candidaților, profesorilor pentru exersare, dar și autorilor de teste pentru elaborarea materialelor de evaluare. În programa de examen sunt prezentate exemple de itemi/sarcini care nu epuizează întreaga varietate de formulări posibile.

Niveluri de competențe		
unu	doi	trei
<p>- Utilizează vocabular adecvat, sărac, structuri uzuale, unele expresii;</p> <p>- scrie parțial coerent;</p> <p>- folosește enunțuri simple, dezvoltate cu unele raporturi de coordonare și subordonare;</p> <p>- aplică elementar normele ortografice ale limbii române literare.</p>	<p>- Folosește vocabular adecvat, variat, structuri și expresii uzuale;</p> <p>- expune logic idei, parțial coerente;</p> <p>- utilizează fraze în care se regăsesc raporturi de coordonare și subordonare, mijloace artistice ale limbii;</p> <p>- prezintă un grad destul de avansat de control gramatical. Nu comite greșeli care ar duce la neînțelegeri și le poate corecta când apar.</p>	<p>- Stăpânește un vocabular bogat, variat, o gamă extinsă de structuri, mijloace artistice ale limbii;</p> <p>- expune logic idei, având o abordare originală a mesajului, coerență totală;</p> <p>- păstrează permanent un nivel înalt de corectitudine gramaticală, rar comite greșeli.</p>
<p>Competența specifică nr. 3: Interpretarea mesajelor scrise/textelor nonliterare și literare din variate surse, manifestând interes pentru lectură, gândire critică și motivare pentru integrarea informațiilor achiziționate în propriul sistem de valori.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Scrie litera corespunzătoare fragmentului de text în care se vorbește despre anumite aspecte de conținut (A,B,C,D). • Rescrie enunțul înlocuind cuvintele evidențiate prin sinonimele potrivite contextului. • Rescrie din text enunțurile care vorbesc despre atitudinea personajului central față de învățătură. • Transcrie din text enunțurile care indică anumite aspecte de conținut. • Răspunde la întrebări în baza textului. • Scrie planul simplu al textului. • Formulează titlul-temă al textului. • Scrie întrebări la text care încep cu: <i>Unde? Când? De ce? Cine? Cum? Cum este?</i> etc. • Citește afirmația. Dacă este adevărată, încercuiește litera A. Dacă este falsă, încercuiește 	<ul style="list-style-type: none"> • Subliniază în text argumente ce justifică spusele personajului. • Identifică trăsături comune a două personaje. • Încercuiește litera corespunzătoare proverbului care se potrivește drept titlu al textului. • Argumentează, în două enunțuri, titlul textului. • Rezumă, în șapte enunțuri, conținutul textului. • Redactează planul utilizând citate scurte din fiecare fragment numerotat al textului. • Scrie concluzii pe care le-ai făcut în urma lecturii textului. • Scrie, în două enunțuri, care dintre personaje textului are dreptate. Argumentează. • Scrie, în trei enunțuri, cum ai proceda tu în cazul situației descrise. • Exprimă-ți, în patru enunțuri, atitudinea față de relațiile din familia descrisă. • Adresează întrebări unui personaj. • Bifează opera al cărei mesaj este similar mesajului proverbelor date 	<ul style="list-style-type: none"> • Scrie trei întrebări pe care le-ai adresa personajului central despre calea spre succes. • Explică actualitatea mesajului textului. • Intitulează textul cu o maximă. • Formulează titlul-idee al textului. • Continuă titlul textului cu un enunț argumentativ. • Compară mesajul textului dat cu mesajul altui text studiat. • Explică actualitatea titlului/ mesajului.

<p>litera F.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Citește afirmația. Dacă partea a doua explică de ce este adevărată prima parte, încercuiește Da. În caz contrar, încercuiește Nu. • Încercuiește răspunsul corect. Textul sugerează ideea că: A Oricine poate obține succes. B Succesul înseamnă muncă zi de zi. 		
<p>Competența specifică nr. 4: Redactarea diferitor tipuri de mesaje pe variate suporturi, demonstrând corectitudine, comportament lingvistic autonom și responsabilitate pentru exprimarea în limba română literară.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Scrie două enunțuri cu omonimele: <i>noi</i> (adj.), <i>noi</i> (pron). • Scrie câte un enunț cu cuvintele, îmbinările de cuvinte, expresiile frazeologice date. • Descrie, în cinci enunțuri, o zi semnificativă din viața ta sau a cunoscuților tăi. • Răspunde, printr-o propoziție, la întrebări în baza curriculumului vitae. • Completează un dialog cu replici adecvate discutând despre locurile vizitate. • Scrie o felicitare cu o anumită ocazie. • Descrie, în șase enunțuri, un eveniment cultural din localitatea ta. • Completează un eventual dialog dintre doi colegi după o călătorie prin locurile memorabile din Republica Moldova. • Completează posterul 	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretează, în șapte enunțuri, un fragment din opera citată, respectând cerințele: indică opera și autorul, exprimă-ți opinia față de personaj, formulează concluzii. • Interpretează, în zece enunțuri un fragment din nuvela „Ultima lună de toamnă” de Ion Druță, în baza reperelor: scrie în două enunțuri atitudinea personajului față de fiu, formulează și argumentează o opinie cu privire la mesajul fragmentului. • Redactează un CV pornind de la informația oferită. • Scrie, în cinci enunțuri, un text publicitar la tema indicată. • Demonstrează, printr-un exemplu, că voluntariatul schimbă vieți. • Caracterizează personajul din opera indicată în baza reperelor: date generale, acțiuni de bază, trăsături de caracter specifice. • Prezintă o personalitate din Republica Moldova utilizând reperele propuse. • Caracterizează un personaj în patru enunțuri. Menționează și trăsăturile lui de caracter, atitudinea ta față de el. • Construiește, în cinci enunțuri, finalul textului propunând o altă 	<ul style="list-style-type: none"> • Exprimă-ți acordul/dezacordul /bucuria față de situația descrisă justificând opțiunea. • Scrie, în zece enunțuri, un eseu la tema propusă. Lucrarea se apreciază pentru: argumentarea opiniilor cu exemple din viață, utilizarea expresiilor poetice, aforismelor etc., folosirea formulelor de exprimare a opiniei, convingerii, concluziei etc., pentru coerență, respectarea volumului. • Scrie, în zece enunțuri, un eseu pornind de la afirmația: <i>Înțelepciunea vieții e simplă: Fă în așa fel ca pe unde ai trecut să fie mai bine decât a fost înainte.</i> (Nicolae Iorga) Respectă și reperele: exprimă-ți opinia; prezintă argumente; explică ideea afirmației; folosește un exemplu din viață; formulează o

<p>publicitar cu informații potrivite.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Examinează eticheta produsului și răspunde la întrebări. • Completează reclamația cu informații potrivite. • Redă, în zece enunțuri, conținutul operei indicate menționând: locul acțiunii, personajele etc. 	<p>soluție.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Continuă dialogul cu opt replici complete. Respectă tema: <i>Comunicarea eficientă este cheia către succes. Ești de acord?</i> • Exprimă-ți, în trei enunțuri, atitudinea față de situația ecologică din localitate. • Alege răspunsul adecvat exprimându-ți dorința de a schimba lucrurile spre bine. • Propune trei soluții de rezolvare a problemelor ecologice. • Redactează, în cinci enunțuri, o reclamație în care să-ți exprimi nemulțumirea față de calitatea unui produs cumpărat. • Scrie ce s-ar fi întâmplat dacă ... nu ar fi găsit bilețelul. • Selectează, din lista de titluri, una dintre variante. Argumentează alegerea în două enunțuri. • 	<p>concluzie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Construiește un dialog în baza situației propuse: <i>Cristina se pregătește serios pentru o conferință. Prietenul ei, Radu, consideră că se poate vorbi în public și fără pregătire. Cristina îl convinge că nu are dreptate.</i> • Redactează, în șapte enunțuri, o scrisoare de intenție pentru a fi înmatriculat la facultatea de litere. • Examinează anunțul. Continuă dialogul cu opt replici pornind de la situația: <i>Ești interesat de ofertă, suni la agenția de turism pentru a afla detalii.</i> • Examinează posterul. Scrie, în spațiul rezervat, o scrisoare de intenție din zece enunțuri, având, drept reper, situația: <i>Ești Tudor Ungureanu, elev al clasei a X-a la Liceul „Titu Maiorescu” din Chișinău. În vacanța de vară, vrei să devii voluntar la Misiunea Socială Diaconia.</i> • Interpretează fragmentul citat în 10 enunțuri. Respectă reperele indicate: indică opera și autorul; concretizează trei momente relevante/importante; caracterizează, în cinci enunțuri, un personaj la alegere; folosește, cel puțin, un citat; exprimă-ți opinia referitor la actualitatea operei; formulează două concluzii utilizând struc-
---	--	--

		turi de exprimare a concluziei. <i>Notă: Componenta gramaticală se regăsește și în itemi ce țin de „redactarea unui eseu”.</i>								
Competența specifică nr. 5: Valorificarea experiențelor lingvistice și de lectură în variate domenii de comunicare în limba română, demonstrând apreciere, respect pentru valorile culturii naționale și universale, deschidere pentru exprimarea identității naționale.										
<ul style="list-style-type: none"> • Identifică, din șirul propus, o valoare națională promovată de Vitoria Lipan. Comentează-o. • Scrie, în baza textului, trei reguli de comunicare în mediul virtual pe care le-ai recomanda colegilor. • Scrie planul simplu al textului. • Completează dialogul cu replici adecvate menționând atitudinea ață de lectură. 	<ul style="list-style-type: none"> • Descrie, în șapte enunțuri, o persoană precizând trăsăturile ei de caracter și atitudinea acesteia față de valorile naționale. • Scrie, în opt enunțuri, un eventual dialog între doi colegi despre cultura sănătății. • Completează fișa proiectului cu informații potrivite. <table border="1"> <thead> <tr> <th>PROIECTUL</th> <th>ZIUA FAPTELOR BUNE</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Scopul proiectului:</td> <td>•</td> </tr> <tr> <td>Activități:</td> <td>•</td> </tr> <tr> <td>Beneficii pentru comunitate:</td> <td>•</td> </tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> • Descrie, în șapte enunțuri, o persoană precizând trăsăturile ei de caracter și atitudinea acesteia față de valorile naționale. 	PROIECTUL	ZIUA FAPTELOR BUNE	Scopul proiectului:	•	Activități:	•	Beneficii pentru comunitate:	•	<ul style="list-style-type: none"> • Formulează zece întrebări pentru un eventual interviu virtual cu Vasile Romanciuc, având drept reper versurile: <i>Oricât de mare ești, Iubire, /Toată, încapi într-o privire...</i> • Scrie, în zece enunțuri, un discurs la tema „Limba română este patria mea”. • Redă, în douăsprezece enunțuri, conținutul romanului „Baltagul” de Mihail Sadoveanu. Respectă și reperele: explică ideea afirmației: <i>„Baltagul” este un excepțional „poem al sufletului omului simplu”...</i> (G. Călinescu), exprimă și argumentează atitudinea personală față de subiectul lucrării. • Scrie două sfaturi argumentate pentru a-i încuraja pe colegi să fie atenți, blânzi cu persoanele de alături.
PROIECTUL	ZIUA FAPTELOR BUNE									
Scopul proiectului:	•									
Activități:	•									
Beneficii pentru comunitate:	•									

4. STRUCTURA TESTULUI

Testul se constituie din patru părți după cum urmează:

I. Înțelegerea și interpretarea unui text necunoscut.

II. Producerea diferitor tipuri de texte:

II.1. Redactarea unui text funcțional/ act oficial.

II.2. Exprimarea / emiterea judecăților de valoare în baza unei situații de vorbire.

III. Analiza și interpretarea unui fragment de text literar.

IV. Redactarea unui eseu conform ariei tematice propuse.

5. EXEMPLU DE TEST.

Exemplul de test permite oricărui candidat la examenul național de bacalaureat și publicului larg să se familiarizeze cu structura testului, cu numărul de sarcini/itemi, cu gradul de complexitate al acestora. Baremul de corectare indică cerințele pentru completitudinea și corectitudinea prezentării unui răspuns detaliat și asigură unificarea corectării și notării la nivel național.

Baremul de corectare propus contribuie la evaluarea obiectivă, eficientă a competențelor de practicare a limbii române de către candidați.

I. Citește textul și realizează sarcinile propuse.

[] - Mamă, uită-te! a strigat fiica mea, Daria, arătând cu degetul spre un cocostârc zburând.
- Da-a-a, am murmurat eu, în timp ce conduceam mașina, cu gândul la programul zilei.
Daria s-a întristat, dezamăgită.

Acasă au urmat cina, baia, telefoanele care au ocupat timpul până la culcare.

- Daria, este timpul să te culci!

Obosită, am cuprins-o și am sărutat-o pe obraz. Daria, mulțumită, mi-a zis:

- Mamă, am ceva pentru tine!

- Îmi vei da mâine dimineață, am spus.

[] Nu mai aveam răbdare s-o ascult. Fiica mi-a răspuns supărată:

- Nu vei avea timp nici dimineață!

- Îmi voi face timp, am zis eu liniștit.

- Nu cred că îți vei face! Va fi ca și astăzi când ți-am spus să te uiți la cocostârc.

Nici măcar nu ai auzitce ți-am spus.

Din păcate, nu am niciodată suficient timp nici pentru ea, nici pentru soțul meu, nici pentru mine. Eram prea obosită să o contrazic. Fiica a pus punctul pe „i” și nu aveam ce să fac.

- Noapte bună! am spus eu ieșind.

[] Până târziu nu am putut să uit privirea fiicei. Mă gândeam că fiica mea se va maturiza și totul se va rezolva. Soțul m-a întrebat de ce sunt tristă. I-am povestit.

- Poate că nu a adormit încă. Du-te să vezi, a zis soțul cu autoritatea părintelui care știe că are dreptate.

I-am urmat sfatul. Aș fi dorit să-mi vină mie ideea aceasta. Am intrat încetisor. Am observat că Daria avea în mână o hârtie. Foaia mototolită (скомканная) era o inimă mare, roșie, ruptă în bucățele. Mi s-au umplut ochii de lacrimi. Am adunat cu grijă bucățelele și am citit:

Mamă, te iubesc! Deși tu, mamă, ești ocupată și muncești din greu, totuși găsești întotdeauna timp pentru mine. Te iubesc, mamă, pentru că Eu sunt cea mai mare parte din ziua ta ocupată.

[] La șapte ani avea înțelepciunea lui Solomon. Dimineața, am adus în camera Dariei o tavă cu două cești de ciocolată fierbinte cu frișcă și două tartine cu unt și gem. Mi-am mângâiat fiica pe obraz și m-am simțit cea mai fericită mamă din lume. Ea m-a întrebat nedumerită:

- Ce este aceasta?

- E pentru tine, pentru că tu ești cea mai mare parte din ziua mea ocupată.

(După Cindy Ladage)

Nr. ord	Itemii	Punctaj	
		L	L
1.	Transcrie, din text , enunțurile care indică:	L	L
	a) supărarea fetei _____	0	0
	b) sfatul soțului _____	1	1
	c) regretul mamei _____	2	2
	d) vârsta fetei _____	3	3
2.	Scrie, la începutul alineatului , litera corespunzătoare fragmentului în care se vorbește despre:	L	L
	A. nemulțumirea fiicei	0	0
	B. soluționarea conflictului	1	1
	C. grijile zilnice ale mamei	2	2
	D. neliniștea mamei după conflict	3	3
3.	Încercuiește răspunsul corect.	L	L
	Gândul mamei: „Fiica mea se va maturiza și totul se va rezolva” înseamnă că fiica:	0	0
	A. Va crește și va avea alte interese și nu va avea nevoie de atenția mamei.	2	2
	B. Va înțelege că mama nu are timp suficient pentru ea din cauza programului încărcat.		
	C. Va uita în curând de această întâmplare.		
4.	Rescrie enunțurile înlocuind cuvintele subliniate prin sinonimele lor, potrivite contextului.	L	L
	<i>Îmi voi face timp, am zis eu liniștit. Din păcate, nu am niciodată <u>suficient timp</u> nici pentru soțul meu și nici pentru <u>fata</u> mea.</i>	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____	3	3
	_____	4	4
5.	Bifează răspunsul corect. Expresia <i>a pune punctul pe „i”</i> înseamnă:	L	L
	☐ a expune opinia; ☐ a preciza esențialul; ☐ a da o lecție de bună-cuviință.	0	0
	_____	2	2
6.	Scrie câte un enunț dezvoltat cu fiecare verb.	L	L
	<i>a uita</i> _____	0	0
	<i>a se uita</i> _____	1	1
	<i>a-și uita</i> _____	2	2
7.	Adresează-i fiicei patru întrebări pornind de la conținutul textului .	L	L
	<i>Ce</i> _____?	0	0
	<i>Când</i> _____?	1	1
	<i>De ce</i> _____?	2	2
	<i>Cum crezi</i> _____?	3	3
8.	Bifează unul dintre titlurile care ilustrează mesajul textului. Argumentează alegerea într-un enunț.	L	L
	☐ Prea ocupată?! ☐ O lecție pentru mama. ☐ Mamă, te iubesc!	0	0
	_____	1	1
9.	Caracterizează-o pe mama Dariei în patru enunțuri exprimându-ți și atitudinea față de ea.	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____	3	3
	_____	4	4
	_____	L	L
_____	0	0	
_____	2	2	

10.	Scrie, în două enunțuri, un posibil final respectând condiția: mama nu a citit mesajul fiicei. _____	L 0 1 2	L 0 1 2	
11.	Explică, în două enunțuri, actualitatea mesajului textului. _____ _____	L 0 1 2	L 0 1 2	
12.	Scrie-le părinților două sfaturi argumentate pentru a-i ajuta să-și facă mai mult timp pentru copii. _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4	
II.1	 <p>CLUBUL VOLUNTARILOR Bătrânii se simt tot mai singuratici. Implică-te și tu în acțiuni concrete pentru a le ușura viața, și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> · acordă ajutor în treburile casnice; · plimbă-te cu ei în aer liber; · organizează întruniri ale tinerilor cu persoane în etate. <p>Fă un pas în schimbul unui zâmbet! Fii parte a echipei ARTICO. Scrie-ne pe adresa info@artico.md</p>	<p>Examinează posterul. Scrie, în șase enunțuri, o scrisoare de intenție în baza situației: <i>Ești Irina Balan, elevă în clasa a XI-a la Liceul Teoretic „V. Lupu” din Orhei. Vrei să devii voluntar pentru a ajuta bătrânii singuratici.</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 L 0 2 L 0 1 L 0 1 L 0 1	L 0 1 L 0 2 L 0 1 L 0 1 L 0 1
II.2	Scrie un dialog din opt replici complete în baza situației: <i>Ana vrea să organizeze o acțiune ecologică. Ea îl roagă pe Andrei să elaboreze o listă de activități. Andrei acceptă și îi oferă sugestii. Ana îi mulțumește pentru ajutor.</i> _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 L 0 1 L 0 1	L 0 1 2 3 4 L 0 1 L 0 1	

Pentru corectitudinea părților I și II ale testului

L/0/1/2/3/4/5/6

III.	<p>Citește fragmentul și realizează sarcinile propuse.</p> <p>Aici, în Frumușica, trăiește Andrei, cel mai mare dintre frați. Tata, când ajunge cu vorba la el, pare a uita că și Andrei i-a fost cândva fecior în casă. Ceea ce a fost a fost demult. Acum și Andrei e cărunț, are copii de însurat. Totuși, când pornește să ne vadă (viziteze), tata începe de fiecare dată cu Frumușica, ca să stea puțin de vorbă cu un om deștept și cuminte ce îi este drag.</p> <p>Apare o nevastă josuță cu mânecele suflecate. Se uită lung la cușma lui, apoi zâmbește din toată inima. L-a recunoscut.</p> <p>Un băietan de vreo șaisprezece ani, curățel îmbrăcat, pieptănat grijuliu, le deschide ușa prin care nu trec decât musafirii și-i sărută mâna bunelului.</p> <p>O bună jumătate de noapte, până aproape de zori, tata stă în capul mesei, împodobit în cămașa albă pe care i-a cumpărat-o Andrei. În jur s-a întins o petrecere de toată frumusețea. Când se face liniște, el zâmbește tuturor:</p> <p>Las' că-i bine...</p> <p style="text-align: right;">(După Ion Druță)</p>						
1.	<p>Exprimă-ți opinia asupra fragmentului citit, selectând varianta potrivită și explicând, în două enunțuri, alegerea.</p> <p><i>Evenimentul descris este:</i></p> <table style="margin-left: 40px;"> <tr> <td>interesant</td> <td>important</td> </tr> <tr> <td>emoționant</td> <td>plăcut</td> </tr> </table> <hr/>	interesant	important	emoționant	plăcut	L 0 1 2	L 0 1 2
interesant	important						
emoționant	plăcut						
2.	<p>Explică, în două enunțuri, semnificația expresiei „Las' că-i bine...”</p> <hr/>	L 0 1 2	L 0 1 2				
3.	<p>Punctează/descrie, în două enunțuri, atitudinea familiei față de bunic.</p> <hr/>	L 0 1 2	L 0 1 2				
4.	<p>Continuă gândul într-un enunț: <i>Citind textul, eu consider că Andrei..</i></p> <hr/>	L 1	L 1				
5.	<p>Scrive un motto al fragmentului citit. Argumentează-l într-un enunț.</p> <hr/>	L 0 2	L 0 2				
6.	<p>Descrie, în două enunțuri, o întâmplare din viața ta care are legătură cu textul.</p> <hr/>	L 0 1 2	L 0 1 2				
7.	<p>Explică, în trei enunțuri, legătura dintre fragmentul citit și afirmația lui Dumitru Matcovschi: „Părinții noștri luminoși ca sfinții...”</p> <hr/>	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3				
8.	<p>Explică, în două enunțuri, ce te-a impresionat în acest text?</p> <hr/>	L 1 2	L 1 2				
IV.	<p>Scrive, în zece enunțuri, un eseu pornind de la afirmația: <i>Comunicarea este o formă de artă.</i></p> <p>Respectă și repera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • exprimă-ți opinia; • prezintă argumente; • explică ideea afirmației; • folosește un exemplu; • formulează o concluzie. 	L 0 1 L 0 1	L 0 1 L 0 1				

		2	2
		L	L
		0	0
		2	2
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		L	L
		0	0
		1	1
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
		8	8
		9	9
		10	10
Pentru corectitudinea părților III și IV ale testului		L/0/1/2/3/4/5/6	

Total: 16 itemi -100 de puncte

6. EXEMPLU DE BAREM DE CORECTARE (baremul corespunde exemplului de test propus), textul **Prea ocupată**

- Se acordă câte un punct pentru fiecare enunț logic.
- Greșelile se subliniază pe text și se bifează pe câmp.
- Enunțul se consideră dezvoltat dacă pe lângă subiect și predicat, conține una sau mai multe părți secundare de propoziție.

Nr. /o	Răspuns corect/ posibil	Specificări	Punctaj
I.1	Se consideră corecte enunțurile: a) <i>Nu vei avea timp nici dimineață! / Nu cred că îți vei face!</i> b) <i>Du-te să vezi, a zis soțul cu autoritatea părintelui care știe că are dreptate.</i> c) <i>Din păcate, nu am niciodată suficient timp nici pentru ea, nici pentru soțul meu, nici pentru mine.</i> d) <i>La șapte ani avea înțelepciunea lui Solomon.</i> Se admit și alte variante adecvate.	Se acordă câte un punct pentru fiecare enunț identificat corect.	0-4
2.	Se consideră corecte răspunsurile: C, A, D, B	Se acordă câte un punct pentru fiecare fragment identificat corect.	0-4

3.	Se consideră corectă varianta B.	Se acordă două puncte integral pentru varianta identificată corect.	0-2
4.	Se admit variantele: am zis – am spus, am rostit, am afirmat; liniștit - calm, domol; din păcate – cu regret, cu părere de rău; suficient – destul; fata - fiica și alte variante potrivite contextului.	Se acordă câte un punct pentru fiecare sinonim (cuvinte, expresii) identificat corect.	0-5
5.	Se consideră corectă varianta: <i>a preciza esențialul.</i>	Se acordă două puncte integral pentru varianta identificată corect.	0-2
6.	Se acceptă enunțuri dezvoltate, adecvate sarcinii. La alcătuirea enunțurilor elevul folosește verbele la orice mod, timp, persoană etc.	Se acordă câte un punct pentru fiecare enunț adecvat sarcinii.	0-3
7.	Se acceptă întrebări logice, directe : adresate fiicei.	Se acordă câte un punct pentru fiecare întrebare directă , adecvată sarcinii.	0-4
8.	Se acceptă un argument convingător ce justifică alegerea titlului.	Se acordă două puncte pentru fiecare argument convingător; un punct pentru fiecare argument superficial.	0-2
9.	Se acceptă o compoziție adecvată sarcinii.	Se acordă: · câte un punct pentru fiecare enunț logic; · două puncte pentru caracterizarea și exprimarea argumentată a atitudinii față de personaj.	0-6
10.	Se acceptă un răspuns adecvat sarcinii.	Se acordă câte un punct pentru fiecare enunț logic, adecvat sarcinii.	0-2
11.	Se acceptă un răspuns adecvat sarcinii.	Se acordă câte un punct pentru fiecare enunț logic, adecvat sarcinii.	0-2
12.	Se admit sfaturi conform sarcinii. Notă : Se acceptă doar verbele utilizate la modurile imperativ, condițional sau conjunctiv, persoana a II-a, plural.	Se acordă două puncte pentru un sfat argumentat; un punct pentru un sfat neargumentat.	0-4
II.1	Se admite un text adecvat sarcinii, valorificând/folosind informația de pe poster și situația prezentată.	Se acordă: un punct pentru respectarea tuturor componentelor specifice acestui tip de text: formula de salut/adresare; indicarea motivului; descrierea cunoștințelor/ competențelor/ experienței; formula de încheiere (mulțumiri, speranțe); semnătura; două puncte integral pentru motivarea justificată, convingătoare a alegerii; două puncte integral pentru descrierea argumentată a cunoștințelor/ competențelor/experienței; · un punct pentru valorificarea/folosirea informației esențiale și a situației	0-8

		prezentate; un punct pentru respectarea volumului; un punct pentru plasarea corectă în pagină.					
II.2	Se acceptă un dialog conform situației.	Se acordă: · câte un punct pentru reflectarea fiecărui aspect al situației: solicitarea ajutorului; acceptare; sugestii; mulțumire; · un punct pentru utilizarea lexicului adecvat, variat, specific temei; · un punct pentru respectarea volumului. Notă: nu se acordă puncte pentru replicile ce conțin doar un cuvânt. Da. Nu. etc.).					0-6
	Corectitudinea (părțile I, II ale testului).	Se acordă șase puncte pentru corectitudinea exprimării în realizarea părților I, II ale testului. Notă: Dacă elevul a realizat 50% din volumul indicat, i se acordă respectiv 50% din punctajul prevăzut pentru corectitudine.					0-6
	Puncte	6	5	4	3	2	1
	Nr. de greșeli	0-5	6-8	9-11	12-14	15-17	18-20
III.	Se acceptă enunțuri logice, adecvate sarcinii.	Se acordă: câte un punct pentru fiecare enunț logic (cu excepția itemului 5); două puncte integral pentru motto (item5)					0-16
IV.	Se acceptă o compoziție adecvată sarcinii.	Se acordă: un punct pentru exprimarea opiniei; două puncte pentru prezentarea argumentelor convingătoare; un punct pentru argumente superficiale; două puncte integral pentru explicarea ideii afirmației; două puncte pentru folosirea unui exemplu sugestiv/ convingător ; un punct pentru un exemplu superficial; un punct pentru formularea unei concluzii; câte un punct pentru fiecare enunț logic.					0-18
	Corectitudinea (părțile III, IV ale testului).	Se acordă șase puncte pentru corectitudinea exprimării în realizarea părților III, IV ale testului. Notă: Dacă elevul a realizat 50% din volumul indicat, i se acordă respectiv 50% din punctajul prevăzut pentru corectitudine.					0-6
	Puncte	6	5	4	3	2	1
	Nr. de greșeli	0-5	6-8	9-11	12-14	15-17	18-20
Total: 100 de puncte							